

skogforsk

Version 1
2022-06-23

Bevakning efter skogsbrand

Råd och information till markägare

Markägarens ansvar

När räddningsinsatsen avslutats efter en skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning och släckning av pyrande glödbränder.

Vad händer då räddningsinsatsen på din mark avslutats?

När räddningsinsatsen är avslutad ansvarar berörda markägare för bevakning. Detta dokument beskriver regelverk samt innehåller checklistor och viktiga tips från räddningstjänsten.

- Du som markägare tar över ansvaret för den bevakning av brandområdet som behövs när räddningsinsatsen avslutats.
- Om du inte kan fullgöra detta ansvar kan räddningstjänsten låta utföra arbetet på din bekostnad. (Lag 2003:778 om skydd mot olyckor, 3 kap 9 §). Även då räddningstjänsten inte fått kontakt med markägaren kan räddningsledaren ordna bevakning av marken, på ägarens bekostnad.
- Om du inte själv kan utföra bevakningen kan du låta någon annan utföra den. Det är då lämpligt att du formellt delegerar eller lämnar fullmakt för den som åtar sig att utföra arbetet.
- Du har arbetsgivaransvar för arbetsmiljö och säkerhet för dem du eventuellt anställer för att mot ersättning utföra bevakningen.
- Om du har din skog försäkrad ska du, om möjligt, ta kontakt med försäkringsbolaget innan du påbörjar åtgärder. En skogsförsäkring ersätter normalt delar av bevakningskostnaderna.
- Länsstyrelsen kan besluta om tillträdesförbud på din mark (Ordningslagen, 3 kap 11 §). Då får ingen beträda din mark. Eventuella undantag mot förbudet anges i föreskriften.
- Arbetet för markägare och andra aktörer utom räddningstjänsten som engageras för bevakning av områden utöver egna fastigheter bör regleras i avtal.
- Det är ett trauma att ha drabbats av brand. Behöver du tala med någon om detta så kan kommunens krisstöd, LRF och Svenska kyrkan vara ett stöd.

Samråd med räddningstjänsten innan de avslutar räddningsinsatsen

- Gå tillsammans igenom en karta över brandområdet. Var finns de största riskerna och vad kan hända?
- Var finns tillgång till vatten och hur kan en snabb evakuering från området ske?
- Beskriv för räddningstjänsten vilka resurser du har tillgång till i form av personal och utrustning.
- Beskriv kunskapsnivån. Har du eller någon annan erfarenhet av bevakningsarbete?
- Diskutera hur du bäst kan organisera bevakning och släckning av glödbränder. Kommer samverkan att ske med andra markägare?
- Beskriv bara åtgärder som du säkert kan och kommer att utföra.

Bedöm läget

Främst bedöms risk för fortsatt spridning av branden. Förhållandena i brandområdets ytterkanter är den viktigaste faktorn.

- Kan glödbränder komma i kontakt med nytt bränsle?
- Kommer kanterna att vara säkra vid ändrad vindriktning eller tilltagande vind?
- Är kanterna säkra vid solsken med upptorkning och lägre luftfuktighet?
- Vad anger brandriskprognosen och utifrån en förväntad brandspridning?
- Hur ser väderprognosen ut för kommande dagar? (Prognoser finns på www.smhi.se)
- Appen Brandrisk Ute ger vägledning om aktuell brandrisk och brandriskprognoser via mobilen (Appen kan laddas ner på App Store eller Google Play).

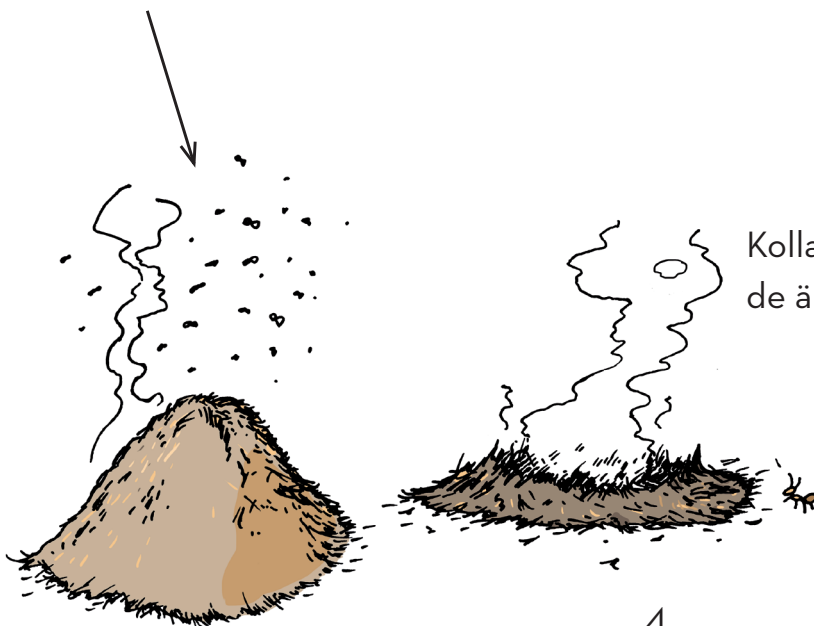
Patrullera ytterkanterna, inledningsvis kontinuerligt. Kontrollera noggrant från ytterkanten och 20-50 meter in i brandområdet.

Aktiva glödhärdar ska släckas helt, t ex genom att grävas upp och begjutas med vatten.

Kontrollera de glödbränder du släckt, så att de verkligen är släckta. Glödbränder kan ta sig igen, ibland flera gånger.

Markera, t ex med snitselband, de ställen där du sett rök ifall du inte hinner åtgärda alla glödbränder på en gång. Då är det lättare att hitta tillbaka

Rökutveckling och svärmar med mygg, som dras till värme, är tecken på dolda glödbränder

Kolla noga av myrstackar, eftersom de är svårsläckta.

Glödhärdar kan sprida sig längs rötter! Gräv upp rötterna och känn efter värme om du är osäker

Hugg upp och finfördela glödbränder och större brandhärjade bränslestycken för att kyla av dem snabbare.

Samarbeta, gärna i par! En kan kyla, släcka och ha uppsikt över t ex fallande träd, den andra arbetar med hacka, spade eller yxa för att komma ner till glödhärdarna.

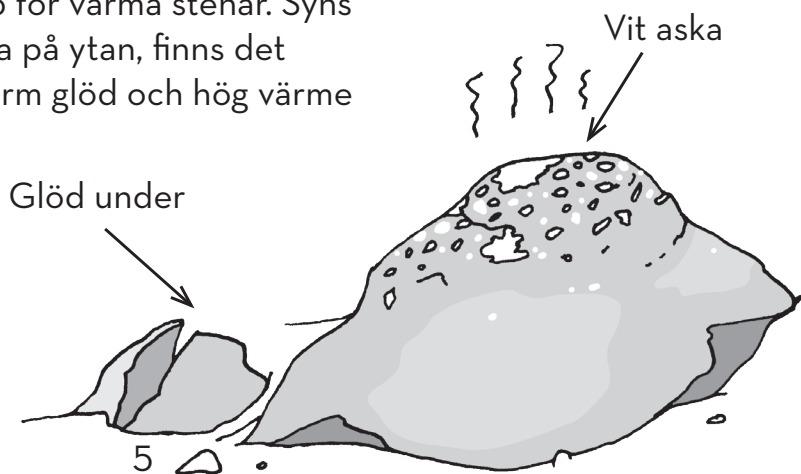
Fäll träd som utgör en risk för dig i bevakningsarbetet

En regnmätare visar hur mycket det regnat = värdefull information.

Se upp för varma stenar. Syns vit aska på ytan, finns det ofta varm glöd och hög värme under.

Utrustning	Kläder och annan materiel
☐ Handsåg och yxa ☐ Hackor ☐ Spadar ☐ Vattenkannor ☐ Ficklampa/pannlampa ☐ Mobiltelefon ☐ Laddare/powerbank till mobil ☐ Snitsel för markering av observerade rökhärdar ☐ Regnmätare	☐ Kläder av linne eller bomull (ej syntetmaterial) ☐ hjälm ☐ Handskar ☐ Lämpliga skodon, ej i syntetmaterial eller gummi ☐ Andningsskydd ☐ Dricksvatten ☐ Mat ☐ Första förband ☐ Brandfilt ☐ Enkel ögonskölj

En regnmätare placerad vid brandområdet ger en säkrare uppfattning om nederbördsmängden och ge god information om hur brandrisken utvecklas.

Ytterligare utrustning som förenklar bevakning är slangar och pumpar men tänk på att sådan utrustning slits över tid och därmed behöver kontrolleras årligen. Dyr utrustning kan med fördel ägas och underhållas gemensamt av en t ex. en väg- eller byaförening.

Om räddningstjänsten har kapacitet eller har utrustning på plats kan fastighetsägaren ofta få hyra utrustning för sin bevakning och släckning. Prata med räddningstjänsten om möjliga lösningar.

Säkerhet

Att arbeta med eftersläckning är farligt och tidskrävande. Det ska bedrivas med stor försiktighet. Tänk efter innan arbetet påbörjas!

- Du bör inte arbeta ensam.
- Ta med en telefonlista med de personer som ska hjälpa till med arbete.
- Ta med den utrustning som krävs för bevakningen, se lista på sida 6.
- Träd vars rötter har brunnit av och torrträd kan falla utan ljud, men med stor kraft. Om de utgör en fara, bör de fällas om detta kan ske säkert.
- Är du i ett område med dålig mobiltäckning bör du på fastställda tider kontakta anhöriga för lägesuppdatering.

Hur länge ska bevakningen pågå?

Huvudregeln är att bevakning ska pågå tills alla "rökar" är släckta. Därefter ska området besökas i ytterligare tre dygn, helst under den mest riskabla delen av dygnet, dvs sen eftermiddag. Om rök bildas igen, släck och förläng bevakningen ytterligare minst tre dygn!

Bevakning efter avslutad räddningsinsats är viktigt

Efter brand torkar kvarvarande bränsle snabbt och risken för uppblossande glödbränder är stor. Brandflagor kan spridas till obrända partier och orsaka ny skogsbrand - speciellt vid kraftiga eller växlande vindar. Myrstackar och döda liggande träd kan glöda mycket länge, liksom områden med torv, särskilt om det är dikade områden.

Vår förhoppning är att denna broschyr ska vara en hjälp för dig som markägare om du drabbas av skogsbrand.

Broschyren är framtagen i ett samarbete mellan Skogforsk, MSB, skogsägarna, skogbolagen, försäkringsbranschen och räddningstjänsten. Broschyren är en del av ett informationsmaterial om eftersläckning av skogsbrand. I materialet ingår följande skrifter:

1. Avslutande av insats mot skogsbrand - räddningsledarens checklista
2. Dokumentation vid avslutande av räddningsinsats efter skogsbrand och information till berörda markägare
3. Bevakning efter skogsbrand - råd och information till markägare

Om du har frågor kring materialet, kontakta Skogforsk.

Samtliga filer finns att ladda ner från www.skogforsk.se/brandrisk